

Rekordhøy utflytting av nordmenn etter regjeringsskiftet i 2021

Av Mathilde Fasting, idéhistoriker og samfunnsøkonom i Civita

Siden regjeringsskiftet i 2021 har det vært mye offentlig debatt om økt utflytting av personer med høye formuer. Hensikten med dette notatet er å belyse omfanget av fenomenet og sammenligne utviklingen under Solberg-regjeringen (tall for årene 2014–2021) og Støre-regjeringen (tall for årene 2022–2023). Det ses på mulige årsaker til utviklingen, og i tillegg belyses alle som flytter, analysert etter deres formue. Analysene er basert på datasett fra Statistisk sentralbyrå (SSB), som inkluderer bedriftsdata, aksjonærdata, arbeidsmarkedsdata, bostedsdata, personlige skattedata og data over emigrasjon og innvandring. Dataene er sammenstilt av professor Amir Sasson ved Handelshøyskolen BI og bearbeidet av NyAnalyse.

Hovedfunn

Den samlede årlige utflyttingen har vært stabil i begge regjeringsperioder, men det har vært en sterk økning i antallet utflyttere med svært høye formuer etter 2021. Flere personer med ligningsformuer over 100 millioner kroner flyttet ut i løpet av 2022 og 2023 enn i hele perioden fra 2014 til 2021. Totalt flyttet 105 personer i denne formuesgruppen ut i løpet av de to første

årene etter at Støre-regjeringen overtok, en økning på 518 prosent sammenlignet med årlig gjennomsnitt under Solberg-regjeringen. Det var også en moderat nedgang på 16 prosent i antallet personer fra denne formuesgruppen som har flyttet inn til Norge etter regjeringsskiftet.

Analysen viser også en klar økning i utflytting av personer med formue mellom 10 og 100 millioner kroner. Den gjennomsnittlige årlige utflyttingen gikk opp med 75 prosent for personer med formue mellom 10 og 50 millioner kroner og 170 prosent for personer med formue mellom 50 og 100 millioner kroner under Støre-regjeringens to første budsjettår sammenlignet med årene med Solberg-regjeringen.

Bakgrunn og mulige årsaker til økt utflytting

Debatten om utflytting startet for alvor da Kjell Inge Røkke flyttet til Sveits i 2022. Aftenposten anslo da et skattetap for Norge på 360 millioner kroner per år. Men allerede året før skrev E24 at Bjørn Dæhlie var på vei til Sveits, og tallene som presenteres i dette notatet, viser at han ikke var alene. Utflyttingstrenden startet etter regjeringsskiftet og fremleggelsen av Støre-regjeringens første forslag til statsbudsjett. I dette budsjettet ble det varslet store skatteøkninger for formuesskatt og utbytteskatt, som spesielt rammet næringskapital. Utflyttingen fortsatte gjennom hele 2022 og 2023. Også i budsjettet for 2023 ble det foreslått skatteøkninger, og økningen i utbytteskatten ble gjeldende fra den dagen statsbudsjettet ble lagt frem. Våren 2024 ble det varslet en kraftig innstramning i exit-skattereglene, etter at femårsfristen ble fjernet høsten 2022. Exit-skattereglene ble sendt på høring og vedtatt i forbindelse med statsbudsjettet i 2024.

I 2023 anslo Finansavisen og Kapital, med sin liste over Norges 400 rikeste, at 40 prosent av formueskapitalen til denne gruppen ble kontrollert fra utlandet. Året etter var anslaget at 50 prosent av verdiene til de 50 rikeste ble kontrollert fra utlandet. Dagens Næringsliv skrev 27.12.24, basert på tall fra DNB, at mer enn 500 nordmenn med formuer på mer enn 25 millioner kroner i plasserbar formue (likvider på konto) nå bor i Sveits.¹

I en masteroppgave fra NHH våren 2023 ble det gjennomført en stor spørreundersøkelse om årsakene til utflytting. Undersøkelsen hadde 188 respondenter, og analysen var i tillegg basert på 20 dybdeintervjuer blant tre grupper, nemlig formuende nordmenn bosatt i Norge, formuende nordmenn bosatt i utlandet og skatteadvokater/finansrådgivere.² Funnene indikerte at utflyttingstrenden ville akselerere, og at også yngre og mindre formuende nå vurderte å flytte. 60 prosent av de spurte hadde vurdert å flytte. De mest sentrale motivene for utflytting var:

- Eierbeskatningen (utbytteskatt og formuesskatt)
- Usikkerhet om fremtidig skattebelastning/økt politisk risiko
- Hensynet til bedriften og dens investeringsmuligheter
- Holdninger til norske eiere

Det ble også trukket frem at investeringshorisonten endrer seg etter utflytting. Selv om mange fremdeles har investeringer og næringsvirksomhet i Norge, pekes det på at nye investeringer i stor grad gjøres ute, ikke i Norge. Det underbygges også av artikkelen i Dagens Næringsliv nevnt over.

Utflytting under Solberg-regjeringen sammenlignet med utflytting under Støre-regjeringen

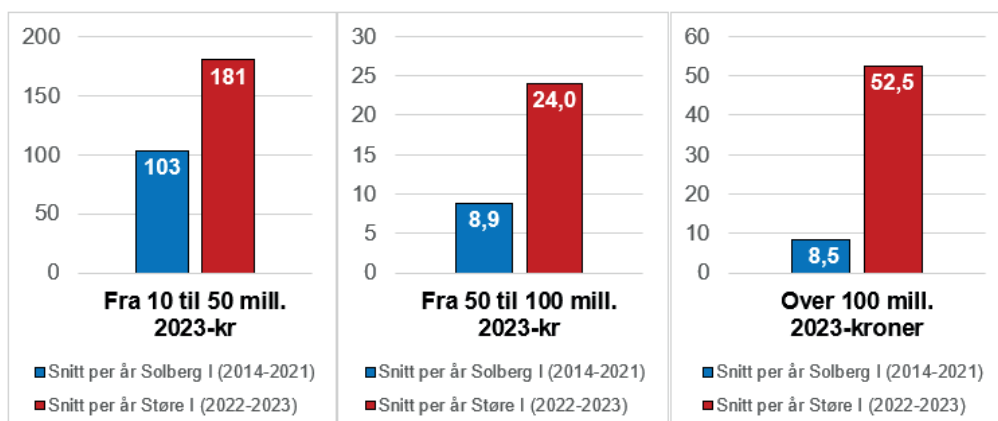
Det er fra samfunnsdebatten velkjent at om lag 100 personer med formue over 100 mill. kroner har emigrert fra Norge i 2022 og 2023. Analysen som presenteres her, utført av professor Amir Sasson ved Handelshøyskolen BI, basert på SSB-registerdata, finner at det var 105 personer med norsk personnummer og beregnet formue over 100 mill. 2023-kroner, som emigrerte fra Norge under Støre-regjeringens to første budsjettår. Det gir en gjennomsnittlig årlig emigrasjon på 52,5 personer i denne formuesgruppen, fordelt på 55 i 2022 og 50 i 2023. Dette er 518 prosent høyere enn de 8,5 personene i formuesgruppen over 100 mill. kroner som i gjennomsnitt årlig emigrerte under Solberg-regjeringen.

Til sammen emigrerte 32 flere personer med beregnet formue over 100 mill. kroner i løpet av Støre-regjeringens to første budsjettår enn de 68 personene fra denne formuesgruppen som til sammen emigrerte i løpet av alle de åtte årene Solberg-regjeringen styrte (tall for 2014-2021). Disse 68 emigrerte personene inkluderer trolig en del personer som flyttet høsten 2021 etter at Arbeiderpartiet, Sp og SV fikk flertall i stortingsvalget i 2021. Registerdataene fra SSB som er tilgjengelige, gir ikke informasjon om når på året disse flyttet, men det er rimelig å anta at noen av de emigrerte høsten 2021.

Den årlige gjennomsnittlige emigrasjonen fra Norge og innvandringen til Norge, når alle personer uavhengig av formue analyseres, var relativt lik under Støre-regjeringens to første budsjettår (2022-2023) og under Solberg-regjeringen (2014-2022).

Bildet nyanseres imidlertid kraftig når utvandringen deles inn etter formue. Utflyttingen øker betydelig allerede i gruppen med netto formue på 10 millioner kroner eller mer. I snitt flyttet det årlig 75 prosent flere med formuer mellom 10 og 50 millioner kroner i Støre-regjeringens to første budsjettår enn det årlige gjennomsnittet var under Solberg-regjeringens foregående åtte år. For gruppene med enda større formuer er økningen mye større, henholdsvis 170 prosent flere for dem med 50–100 millioner kroner og 518 prosent flere for dem med mer enn 100 millioner kroner i formue. Figur 1 viser antall personer, mens figur 2 viser økningene i prosent.

Figur 1: Gjennomsnittlig årlig utvandring fra Norge under Solberg-regjeringen og Støre-regjeringen, fordelt på beregnet netto formue, 2014-2023

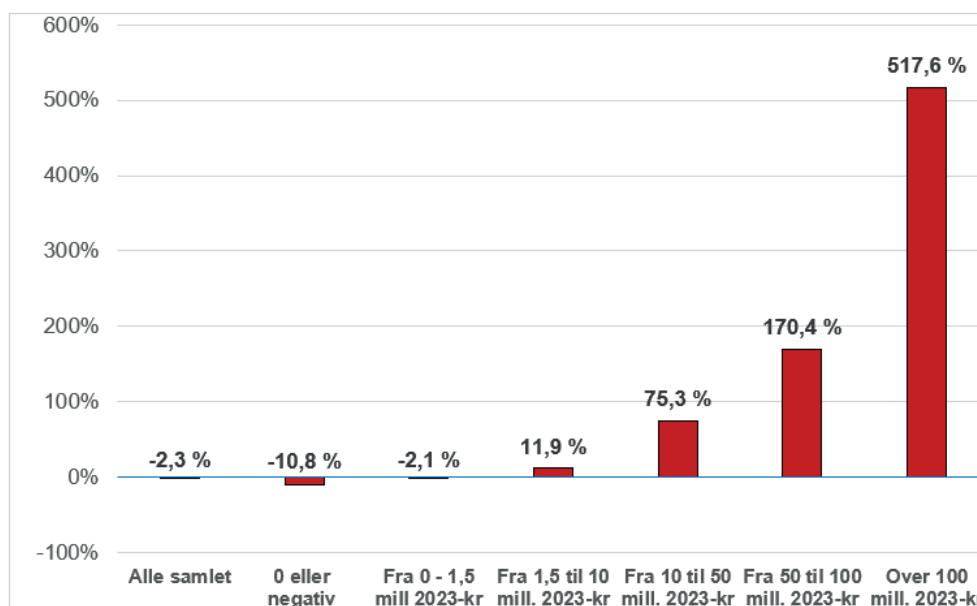
Kilde: Handelshøyskolen BI ved professor Amir Sasson, SSB og NyAnalyse

Endringene etter at Støre-regjeringen tiltrådte, er enda tydeligere når de prosentvise økningene for hver enkelt formuesgruppe vises. Endringene i den gjennomsnittlige årlige utflytting er neglisjerbare mellom de to regjeringsperiodene for personer som ikke har formue, eller som har formuer under 1,5 millioner kroner. Økningen i årlig gjennomsnittlig utflytting øker først noe i gruppen med formuer fra 1,5 millioner kroner, og deretter øker utflyttingen kraftig i alle formuesgrupper over 10 millioner kroner.

Tallene viser at 515 personer med en formue på over 10 millioner 2023-kroner emigrerte fra Norge i 2022 og 2023. De siste registerdataene i analysen er fra 2023, og dermed er det rimelig å anta at det reelle antallet er høyere, fordi det også har flyttet ut personer i 2024 og hittil i 2025.

Personene med mer enn 10 millioner 2023-kroner i beregnet netto formue som emigrerte fra Norge mellom 2014 til 2023 utgjør bare 0,55 prosent av alle utflyttede, men denne gruppen har stor betydning for næringsutvikling og jobbskaping. Det er derfor en interessant observasjon at utflyttingen for de med formue fra 10 til 100 millioner kroner også har vært klart høyere etter at Støre-regjeringen tiltrådte.

Figur 2: Prosentvis endring i årlig gjennomsnittlig utflytting fra Norge under Støre-regjeringen (2022-2023) sammenlignet med Solberg-regjeringen (2014-2021), fordelt etter beregnet netto formue målt ved inflasjonsjusterte 2023-kroner

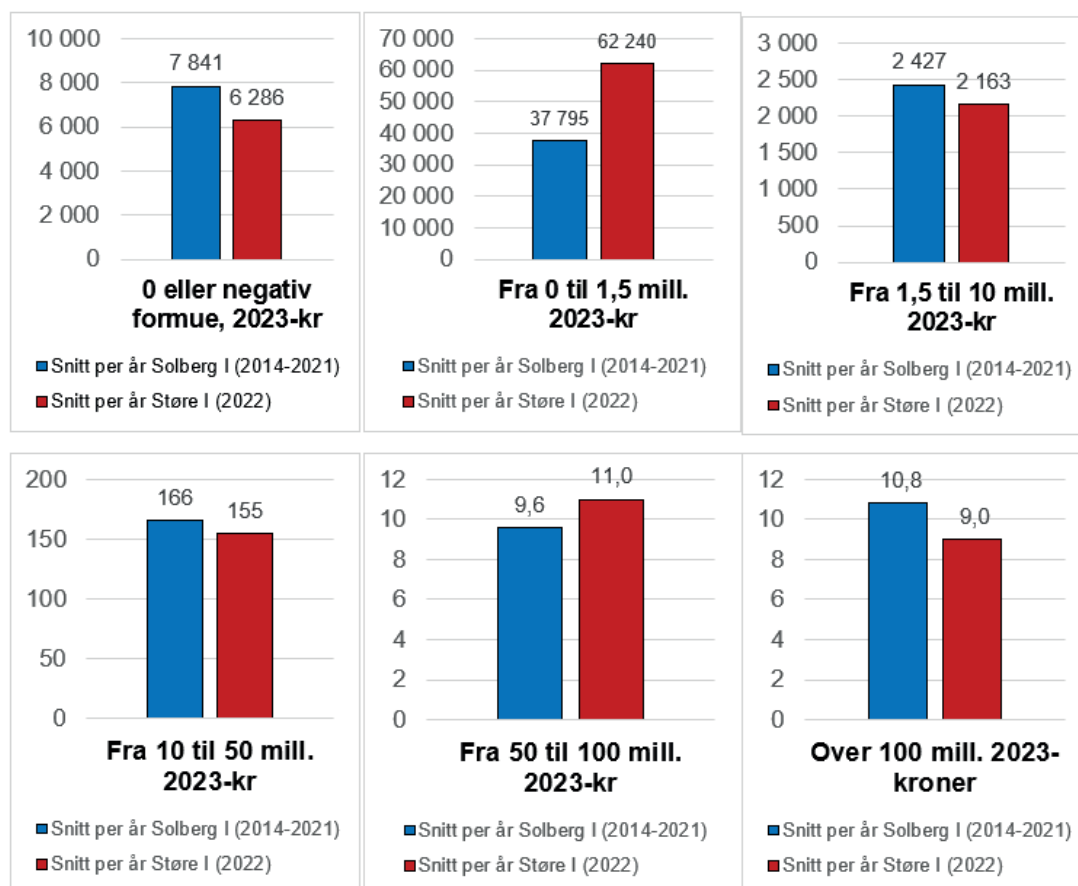
Kilde: BI ved professor Amir Sasson, SSB og NyAnalyse

Ingen store forskjeller i innflyttingen

Vi har også fått analysert hvor mange personer som totalt sett flyttet inn til Norge i de to regjeringsperiodene, fordelt etter deres formuesskatteposisjon. De neste figurene viser fordelingen av den gjennomsnittlige årlige innvandringen i de to stortingsperiodene, fordelt etter beregnet

formue, med formue målt i faste inflasjonsjusterte 2023-kroner. Den kraftige økningen i 2022 under Støre-regjeringen i formuesgruppen fra 0 til 1,5 mill. kroner, skyldes mest sannsynlig mennesker fra Ukraina, selv om SSB ikke angir opprinnelsesland i disse tallene.

Figur 3: Gjennomsnittlig innvandring fra Norge per år under Solberg- og Støre-regjeringene, fordelt på estimert nettoformue, 2014-2022

Kilde: Handelshøyskolen BI ved professor Amir Sasson, SSB og NyAnalyse

Mens man for utvandring kan observere et taktskifte for personer med høyere beregnet formue etter at Støre-regjeringen tiltrådte, er den samme utviklingen ikke observerbar for innvandring målt mot høyere formue. Unntaket er innvandringsgruppen med mellom 0 og 1,5 million kroner i formue, der det var 65 prosent økning i Støre-regjeringens første budsjettår sammenlignet med det årlige gjennomsnittet under Solberg-regjeringen. Denne økningen i 2022 skyldes, som nevnt, trolig i stor grad Ukraina-krigen. Ser man på alle innflyttede som har formue over 10 million kroner, var det i 2022 175 personer som flyttet til Norge. Det er 6 prosent færre enn de 186 med denne formuen som i gjennomsnitt årlig flyttet til Norge under Solberg-regjeringen. Den årlige nedgangen i innvandring er prosentvis noe større under Støre-regjeringen for de med formuer over 100 millioner kroner, hvor nedgangen i 2022 var på 16 prosent.

Om prosjektet, datagrunnlaget og metoden

NyAnalyse gjennomfører på oppdrag av Civita et prosjekt som har som mål å gi et empirisk grunnlag for betydningen som norsk eierskap har på verdiskapingen i næringslivet, sett opp mot andre eiergrupper, herunder utenlandsk og offentlig eierskap. Prosjektet tar også for seg betydningen som eierskap har for kapitaltilgang til næringslivet. Prosjektet baseres på registerdata og dokumenterer utvikling over tid. Datakilder som prosjektet trekker på, er primært sammenstilt av SSB og inkluderer bedriftsdata, aksjonærdata, arbeidsmarkedsdata, bostedsdata, personlig skattedata og data over emigrasjon og innvandring.

NyAnalyse er et analyseselskap med hovedfokus på problemstillinger relatert til bedrifts-økonomi, samfunnsøkonomi og næringspolitikk. Partner og seniorøkonom Villeman Vinje i Ny Analyse AS er prosjektleder og hovedansvarlig for tallgrunnlaget som dette notatet bygger på. Han har over to tiår jobbet med rammevilkår for norsk eierskap og verdiskaping.

I tillegg trekker prosjektet på kompetanse i to akademiske kunnskapsmiljøer. Professor ved NHH, Karin Thorburn, og førsteamanuensis ved NHH, Jøril Mæland, er sparringspartnere rundt den faglige innretningen av prosjektet og har i tillegg en kvalitetssikringsrolle. Professor Amir Sasson ved Handelshøyskolen BI er hovedansvarlig for datahåndtering, i tillegg til faglige bidrag. Mathilde Fasting har deltatt som prosjektleder fra Civita.

Denne første delrapporten i prosjektet presenterer hovedfunn om antallet som har emigrert fra Norge i årene 2014 til 2023, analysert etter formuesposisjonen til de utflytete.

Analysen omfatter alle personer med norsk personnummer som har flyttet ut av Norge i perioden 2014 – 2023 eller inn til Norge i perioden 2014 – 2022. Disse personene er delt opp i seks grupper etter beregnet formue, målt i inflasjonsjusterte 2023-kroner, hvorpå det er utført analyser på gruppenivå. Siden analysen er spesielt interessant i å identifisere de mer formuende personene som har flyttet, har hver person blitt plassert i den høyeste formuesgruppen som de har vært i i løpet av en femårsperiode. De analyserte formuesgruppene er:

- Negativ formue, i inflasjonsjusterte 2023-kroner
- 0 - 1,5 mill. kr i inflasjonsjusterte 2023-kroner
- 1,5 – 10 mill. kr i inflasjonsjusterte 2023-kroner
- 10 – 50 mill. kr i inflasjonsjusterte 2023-kroner
- 50 – 100 mill. kr i inflasjonsjusterte 2023-kroner
- Over 100 mill. kr i inflasjonsjusterte 2023-kroner

Civita er en liberal tankesmie, som gjennom sitt arbeid skal bidra til økt kunnskap og oppslutning om liberale verdier, institusjoner og løsninger, og fremme en samfunnsutvikling basert på respekt for individets frihet og personlige ansvar. Den enkeltes publikasjons forfatter(e) står for alle utredninger, konklusjoner og anbefalinger, og disse analysene deles ikke nødvendigvis av andre ansatte, ledelse, styre eller bidragsytere. Skulle feil eller mangler oppdages, ville vi sette stor pris på tilbakemeldinger, slik at vi kan rette opp eller justere.

Ta kontakt med forfatteren på mathildecivita.no eller civita@civita.no

Sluttnoter

1 <https://www.dn.no/marked/sveits/hakon-hansen/dnb/fant-over-500-rike-nordmenn-i-sveits-og-det-kommer-ikke-til-a-stoppe-der/2-1-1757818>

2 Balder Belsvik og Erlend Ramberg, *Har Norge et utflyttingsproblem?*, Masteroppgave ved NHH, våren 2023.